

EKSĀMENS LATVIEŠU VALODĀ
9. KLASEI
 2012. gada 23. maijā
 SKOLĒNA DARBA LAPA
1. daļa

Vārds _____

Uzvārds _____

Klase _____

Skola _____

Lasīšana un valodas sistēmas izpratne

Izlasi teksta lapā (2 lappuses) Andas Burves-Rozītes raksta „Ziedoņa–Kaupera programma” fragmentu un veic 1.–13. uzdevumu!

1. uzdevums (1 punkts). Izskaidro, kāpēc, tavuprāt, Imants Ziedonis domā, ka Renārs Kaupers var dziedāt tautasdziesmas un iedvesmot citus?

Aizpilda skolotājs:

1. _____

2. uzdevums (2 punkti). Izraksti no teksta literāru darbu nosaukumus, kuros atspoguļoti I. Ziedoņa biogrāfijas fakti!

- _____
- _____

2. _____

3. uzdevums (1 punkts). Uzraksti domubiedru grupas „Mazā kavalērija” darbības mērķi!

3. _____

4. uzdevums (4 punkti). Uzraksti, kas kopīgs un kas atšķirīgs „Mazajai kavalērijai” un „Dižkoku atbrīvošanas grupai”!

Kopīgais	Atšķirīgais

4. _____

5. uzdevums (2 punkti). Atbildi uz jautājumiem!

1. Cik gadu pastāvēja DAG?

5.1. _____

2. Kuras mākslas jomas pārstāvji apvienojušies „Mazajā kavalērijā”?

5.2. _____

Kopā par 5. uzd.: _____

6. uzdevums (2 punkti). Ieraksti tabulā „Mazās kavalērijas” un „Dižkoku atbrīvošanas grupas” dalībniekus! (Trīs katrā grupā.)

„Mazā kavalērija” (Vārds, uzvārds)	„Dižkoku atbrīvošanas grupa” (Vārds, uzvārds)

6. _____

7. uzdevums (1 punkts). Izskaidro, kā saproti R. Kaupera frāzi „Cilvēkus ieraudzīju sejā – gan tiešā, gan pārnestā nozīmē”!

7. _____

8. uzdevums (1 punkts). Izraksti no teksta I. Ziedoņa teikto, kas ir kā moto „Mazajai kavalērijai” un „Dižkoku atbrīvošanas grupai”!

8. _____

9. uzdevums (3 punkti). Izraksti trīs frazeoloģismus no tekstā izceltās rindkopas!

- _____
- _____
- _____

9. _____

10. uzdevums (1 punkts). Uzraksti, ko „Dižkoku atbrīvošanas grupas” dalībnieki apzīmēja ar vārdu „tāpurs”!

10. _____

11. uzdevums (1 punkts). Uzraksti I. Ziedoņa fonda „Viegli” mērķus!

- _____
- _____
- _____

11. _____

Vārds, uzvārds _____

12. uzdevums (3 punkts). Atbilde uz jautājumiem!

1. Kas, tavuprāt, ir kopīgs I. Ziedoņa un R. Kaupera attieksmē pret pasauli?

12.1. _____

2. Kādu I. Ziedoņa muzeju ir iedomājušies veidot „Mazās kavalērijas” dalībnieki?

12.2. _____

3. Kas, pēc R. Kaupera domām, atšķir Ameriku no Latvijas?

12.3. _____

Kopā par
12. uzd.:

13. uzdevums (9 punkti). Izsaki viedokli (50 –70 vārdu), kāpēc, tavuprāt, cilvēki pulcējas un dara kādu kopīgu darbu!

13. _____

14. uzdevums (10 punkti). Izlasi un ar „X” atzīmē piemērus, kuros nav ortogrāfijas kļūdu! Ja teikumā ir kļūda, izlabo to!

Piemērs	Pareizi	Kļūdas labojums
0. Izcēlde sāksies plkst. 19.00.	X	
00. Spalgs vējš un dārdoš ceļš rada biedējošas skaņas.		dārdošs
1. Es laiku pa laikam pāršķirstu ģimenes albūmu.		
2. Andrejs saskaldīja visu kravu malkas, un kaudze izskatījās patiešām liela.		
3. Meklē kādu citu, es neparko to nedarīšu, jo negribu kļūdīties.		
4. Mēs ar Jāni piezvanam Annai, un trijatā dodamies uz jūrmalu.		
5. Rīt jāsamaksā divdesmitviens lats par ekskursiju, tad man vairs citu pienākumu līdz klases braucienam uz Kurzemi nebūs.		
6. Mikus Ulpes darba burtnīcā redzami dažādu Latvijas pilsētu ģerboņi.		
7. Tālumā tumst mežs, un košs un krāšņš varavīksnes loks liecas uz to pusi.		
8. Skatieties, kā melnais lietus mākonis strauji tuvojas!		
9. Nevien pieaugušie, bet arī mazais brālis steidzas iekšā.		
10. Pār pagalmu pūzdams smiltis, vējš aizskrien tālāk, lai aplūkotu, cik izturīgas ir kaimiņmāju lazdas, kā uzvedas ābeles piekalnē.		

14.1. _____

14.2. _____

14.3. _____

14.4. _____

14.5. _____

14.6. _____

14.7. _____

14.8. _____

14.9. _____

14.10. _____

Kopā par
14. uzd.:

Vārds, uzvārds _____**15. uzdevums (9 punkti). Veido teikumus, ievērojot uzdevuma nosacījumus!**

1. Uzrakstīt tiešās runas teikumu, kurā būtu iesaistīts darbības vārds **pasaukt** pavēles izteiksmes daudzskaitļa 2. personā.

15.1. _____

2. Uzrakstīt saliktu pakārtotu teikumu, kurā iesaistīts apstākļa vārds **daudz** kopā ar lietvārdu **prieks**.

15.2. _____

3. Uzrakstīt saliktu sakārtotu teikumu, kurā darbības vārda formu **nebija** būtu kopā ar lietvārdu **makšķere**.

15.3. _____

Kopā par
15. uzd.:
_____**16. uzdevums (10 punkti). Saliec teikumos nepieciešamās pieturzīmes!**

1. Literatūrzinātniece Līvija Volkova stāstot par R. Blaumaņa vecākiem atzīst ka viņu ģimene izjutusi zināmu barona labvēlību.

16.1. _____

2. Kad 1863 gada 1 janvārī pasaulē nācis viņu pirmdzimtais barons kļuvis par mazā Rūdolfa krusttēvu.

16.2. _____

3. Visa barona ģimene stāvējusi viņam kūmās sarīkojot Ērgļu vienkāršo ļaužu bērniem nepieredzētu kristību ceremoniju.

16.3. _____

4. Vistuvākais cilvēks R. Blaumanim bijusi viņa māte pie kuras rakstnieks steidzies visos svarīgākajos dzīves brīžos.

16.4. _____

5. Droši vien tāpēc R. Blaumanim ir izdevies uzrakstīt darbus kurus visticamāk lasīs vēl ilgi.

16.5. _____

6. Vecāki gribēja Rūdolfam nodrošināt labāku izglītību un kad nākamais rakstnieks nonāca Annas Rubīnas privātskolā viņam vajadzēja runāt tikai vāciski.

16.6. _____

7. Tomēr latviskums ņēma virsroku un tēlojot zemnieku dzīvi Blaumanis uzmanīgi ieklausījās latviešu valodas skanējumā Ērgļu apkaimē.

16.7. _____

8. Ērgļenieši visos rakstnieka radītajos tēlos meklē un arī atrod sevi piemēram *Braku* kalpone Līze kā caurviju tēls iet no viena darba uz citu.

16.8. _____

9. Kārlis Šteinbergs R. Blaumaņa krustdēls savus puikas un jaunekļa gadus nodzīvojis *Brakos* un devis ierosmi vairākiem literāriem tēliem gan novelēs gan lugās.

16.9. _____

10. Gandrīz katrā R. Blaumaņa sacerējumā parādās kāda ellīga un savdabīga kaimiņiene kāds dzīvē noskatīts cilvēks kam piemīt īpatni vaibsti un dzīves gājums kas ielikts literārā darbā dzīvo tautā jau vairāk nekā 100 gadu.

16.10. _____

Kopā par
16. uzd.:

(Pēc L. Blauas)

17. uzdevums (5 punkti). Izlasi piedāvājumu un uzraksti iesniegumu valodu mācību centra „Valodo” vadītājam Agra Kļaviņa (agris.klavins@firma.lv) vārdā, lai pieteiktos kādas valodas apguves kursos! Iesniegumā norādi vēlamo kursu sākuma datumu un laiku!

**VALODU MĀCĪBU CENTRS „Valodo”
PIEDĀVĀ**

apgūt *angļu, vācu, krievu, spāņu, norvēģu, zviedru, somu, igauņu, latviešu, japāņu, ķīniešu, lietuviešu, poļu, franču, itāļu* vai citas valodas
individuālās nodarbībās jūsu izvēlētā laikā.

N. _____

S. _____

P. _____

Kopā par
17. uzd.:

Izlasi Andas Burves-Rozītes raksta „Ziedoņa–Kaupera programma” fragmentu un veic 1. daļas 1.–13. uzdevumu!

Mūziķis **Renārs Kaupers** ar domubiedriem turpina **Imanta Ziedoņa** leģendārās *Koku grupas* tradīcijas – apbraukā Latviju ar grābekli un lāpstu rokā un uz mazām, bet būtiskām iniciatīvām aicina arī citus.

Kādā Rīgas kafejnīcā 2000. gadā sarunājas Imants Ziedonis un Māra Zālīte.

Imants Ziedonis: „Kauperītis ir vienīgais, kas var iznest tautasdziesmu. Kad viņš dzied tautasdziesmu, tā pēkšņi atkal ir. Kad viņš dzied, tad uzreiz viņam tic visi un dzied līdzī to tautasdziesmu, citādi viņi nedziedātu to tautasdziesmu.”

Māras Zālītes saruna ar Imantu Ziedoni aprakstīta grāmatā *To mēs nezinām*. Imants Ziedonis un Renārs Kaupers toreiz vēl nebija iepazinušies.

Toreiz Ziedonim pat sapņos nerādījās, ka „tas feinais zēns”, „tas jefiņš”, „Kauperītis” 2009. gadā sapulcēs jaunus, iedvesmas pilnus cilvēkus un taps *Mazā kavalērija* – domubiedru grupa, kas apņēmusies sakopt Latvijas aizaugušos kaktus un stūrītšus un iedvesmot līdzīgiem darbiem mūs visus citus.

2009. gada 28. aprīlī kavalēristi, kuru vidū ir mūziķi, studenti, pasniedzēji, bankieri un uzņēmēji, sakārtoja katrs savus darbus tā, lai otrdiena būtu brīva. Gumijniekiem kājās, grābekļiem, lāpstām rokās viņi sēdās busiņā un devās uz pirmo talku. Uz Bērzpili Latgalē sakopt Dziesmu svētku kalniņu. Tur viņus jau gaidīja palīgi – pagasta skolēni un skolotāji. „Tās dienas vakarā mēs skatījāmies cits uz citu mirdzošām acīm un nevarējām noticēt, ka tieši tā, kā bijām plānojuši, viss arī notika,” atceras Renārs.

Sekoja vēl viena otrdiena, un vēl. Ik pēc trim nedēļām.

Tikai trešajā reizē viņi, busiņam klusi dūcot uz lielceļa, apmulsuši saskatījās un attapās – paklau, bet tas taču ir tieši tas pats, ko septiņdesmitajos, astoņdesmitajos, vēl deviņdesmitajos gados darīja *Koku grupa* jeb dagisti – *Dižkoku atbrīvošanas grupa* (DAG). Ziedonis teica – daži.

No 1976. gada līdz 1997. gadam Imants Ziedonis ar domubiedriem, kuru vidū bija tautā mīlēti mākslinieki, zinātnieki, arī studenti, apbraukāja Latviju, izkopa aizaugušās birzis, uzkalniņus, ezermalas. Atbrīvoja no druzām un pinekļiem Latvijas dižkokus. Uzstādīja piemiņas zīmes, ko akmenī izkala viens no grupas, tēlnieks Vilnis Titāns.

Vasaras viducī kavalēristi un dagisti pirmo reizi satikās. Saņēma uzaicinājumu no Imanta Ziedoņa atbraukt ciemos. Tas bija emocionāls brīdis. Smaidīgi un mazliet kautrēdamies sasēdās vieni otriem pretī gar istabas malām.

Sākotnēji Imants uz mums skatījās ar aizdomām. Ar katru tikšanās reizi viņš kļuva... priecīgāks nav tas vārds. Gandarīts par to, ka ir kādi dullie jaunie, kuri grib viņa lietu turpināt.

Agrā pavasarī dzimusi ideja – darīt kaut ko Latvijas labā – reālas aprises ieguva dažu mēnešu laikā. Nosvinot Māru dienu 2009. gada martā, Renārs Kaupers, Andris Čeksters, Māra Upmane-Holšteina un citi jauni cilvēki sanāca kopā *Prāta vētras* birojā Rīgas centrā, lai izrunātu, ar ko sākt.

Kavalēristi nolēma, ka sāks ar vistuvāko – pašu dzimtajām vietām. Ar viņiem kopā no pirmsākumiem bija vairāki jaunie mūziķi: Māra Upmane-Holšteina no grupas *Astro'n'out*, Goran Gora, Jānis Strapcāns no *h2o* un Kārlis Kazāks, arī Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras priekšsēdētāja Žaneta Jaunzeme-Grende ar vīru Antu Grendi. Nedaudz vēlāk pievienojās būvuzņēmējs Māris Saukāns.

Koku grupai bijis citādi – tie allaž talkās brauca nedēļas nogalēs. Kavalēristi gan lēmuši – brīvdienas lai paliek ģimenēm, brauks talkās otrdienās!

Intervijā ieminos Renāram, ka koncertos mūziķi droši vien cilvēkus uztver drīzāk kā anonīmu masu. Individuālumu, cilvēka dvēseli jau no skatuves neredz. Renārs piekrīt. Ar kavalēriju pa Latviju braukājot, beidzot cilvēkus ieraudzījis sejā – gan tiešā, gan pārnestā nozīmē. Katra dvēseli. Apjautu, ka Latvija ir tik skaista un sakopta. Galu galā, viss cēlies tikai no viena Ziedoņa citāta: „Latvija ir brīnumskaista zeme, tikai skaistajam jāpalīdz parādīties.”

„Tas, ko mēs padarām, ir kaut kas maziņš: sakopjam kalniņu, parkā izcērtam krūmus, salasām akmeņus no lauka. Dažreiz tie darbiņi ir utopiski. Protams, zāle atkal aizaug, akmeņi parādīsies. To pašu darīja Imanta *Koku grupa*: viņi brauca nekurienes vidū, kur neviens varbūt nekad kāju nespers, un atbrīvoja ozolus, cirta alkšņus. Pēc gada tas būs aizaudzis, bet tajā brīdī tiem cilvēkiem tas bija pats svarīgākais, kas ar viņiem var notikt.”

Kad 1976. gadā Ziedonis nodibināja savu Dižkoku atbrīvošanas grupu, tā bija kā spļāviens sejā padomju nomenklatūrai. Aizliegt organizēt talkas, kopt dabu nevarēja, kaut bija skaidrs, ka Koku grupā apvienojušies radošie, brīvdomīgie prāti ne tikai raks, zāgēs un stādīs, bet arī dalīsies domās. Radīs idejas. „Ir stagnācijas laiks. Sastindzis savā bezizejā, sabiedriskajā lejupslīdē. Šeit tiek radīta alternatīva sabiedrība. Kas laižas lapās. Zūd kokos,” tā viena no dagistēm Māra Zālīte.

„Vai mūsu grupa netika arī politiski novērota?” spriež Ziedonis grāmatā *Tutepatās*. „Gan jau tika, un bez tā neizpalika. Tāpēc zēniem, kas „mīlēja braukt ar muti”, tiku piesacījis sevišķi neaizrauties. Lai nedotu iemeslu mūsu skaisti iedibināto kopu aizliegt, izklīdināt.” Līdzīgu iniciatīvu Lietuvā likvidēja.

Koku grupa turējās kopā divdesmit vienu gadu. Sāka 1976. gadā, pabeidza 1997. Divdesmit viena gada laikā 198 talkas. Vakaros, kad darbi padarīti, viņi lasīja referātus. Diskutēja. Jokoja tā, ka vēdera muskuļi sāpēja vēl trīs dienas.

Koku grupa tiekas joprojām. Brauc ciemos cits pie cita. Daudzi kļuvuši par tuviem draugiem uz mūžu. Vieno ideāli, kāda cilvēciska tuvības sajūta. Arī humora izjūta – tā dagistiem īpaša.

Viens no grupas, dabas pieminekļu pētnieks Guntis Eniņš, atceras, kā radījuši tāpuru. Savajadzējies mīkstus sēžamos, kur vakaros pēc talkas atpūsties. Šūs spilventiņus ar ausīm! Kā tos sauks? Vai nu par tārpū, vai kāpuru – lai var salikt smukā rindā citu aiz cita. Kā tārpū. Dzejnieks Jānis Baltvilks teicis: tārpis plus kāpurs – tad jau tāpurs! Seju tāpuram zīmēs mākslinieks Vitolds Kucins. Tālāk sprieduši par spilventiņu izmēru. Mērīt, cik liels katram dibens, šķītis nepieklājīgi. Nolēmuši, ka mērīs, cik liela katram demokrātija.

Ēverģēlību *Koku grupai* netrūka. „Kā jau radoši cilvēki, visu ko izdomāja,” atceras Eniņš. Arī piramīdu: gulšanas vairākās kārtās citam virs cita.

Tiekoties ar *Koku grupu*, dagisti izstāstīja par piramīdu. Arī kavalēristi nolēma to izmēģināt.

„Tas bija neapdomīgi, jo čupā gribēja piedalīties visi – kopā bijām divdesmit pieci cilvēki. Es biju čupas apakšā, arī Gorans un Kārlis Kazāks, un vēl Ants. Drosmīgi metāties čupas apakšā. Virsū sagūlās nākamie. Tad nākamie. Kad sāka gulties ceturtā kārtā, pēkšņi apjautu, ar kādu ārprātu mēs nodarbojamies. Man acu priekšā pavīdēja stadioni ar nospiestiem cilvēkiem. Un mēs to darām apzināti! Skatos, Gorans pieplacis pie zemes, sarkans, gandrīz neelpo. Saucu – varbūt pietiek? Man priekšā pielec smaidīga *Astro'n'out* Māriņa – vēl tikai divas kārtas!

Pēc atgriešanās Rīgā nākamajā dienā es sazvāņojos ar Kārli Kazāku. Viņš tikko no slimnīcas. Lauztas divas ribas. Izsmējāties. Pareizāk sakot, smējos tikai es, jo Kārlis teica, ka nevarot pasmieties – viņam sāp. Kopš tā laika čupā vairs neesam gūlušies,” stāsta Kaupers.

Šogad *Mazā kavalērija* plānos gājusi vēl tālāk – ar paša dzejnieka svētību, dažu kavalēristu inspirēts, ir nodibināts Imanta Ziedoņa fonds *Viegli*. „Tā vadlīnija ir – nest tālāk Imanta idejas, daiļradi, atbalstīt jaunos radošos un veicināt skaistā parādīšanos Latvijā,” skaidro Renārs.

Šā gada februārī kavalēristi nolēma, ka būtu vērts sarīkot koncertu cilvēkiem, kuru idejas, darbu un finanses gribētos piesaistīt fondam.

Māra Zālīte domā – Ziedoņa un Kaupera līdzība slēpjas pozitīvajā programmā, kas viņiem ir, varam tikai minēt, no kādiem avotiem. Ceļi viņu priekšā šķiras. Tā ir izredzētība.

Tagad Renārs kopā ar kavalēristiem lolo ideju par Ziedoņa muzeju. Par klasisku muzeju – „šeit viņš guļ, bet šeit ir viņa skapis” – nevarot būt ne runas. Renārs skaidro: „Imants saprot, ka neizbēgami radīsies kāds formējums – muzejs vai fonds, un labāk lai viņš piedalās tā veidošanā.” Ziedoņa paša projektētā un būvētā Murjāņu māja, kurai vigvama veidols un dvēsele, esot pilna brīnumainas radošas enerģijas. Ziedonis un Kantāne gribētu, lai tur pulcējas radoši cilvēki, brauc arī skolēni.

Būtisko par Latviju, mājām Renārs apjautis pirms pāris nedēļām, ar Jāni Jubaltu sēžot bārā Teksasā, – uz Ameriku mūziķi bija devušies kārtot savas profesionālās lietas. „Labi vakarējām – rums, interesantas sarunas. Dega svecīte uz galda. Sagribējās paskatīties tuvāk uz liesmiņu. Paņemu to svecīti rokā un redzu, ka tā nemaz nav svecīte. Tā ir lampiņa, kas tur mirgo. Saku Jānim, paskaties – tāda ir visa Amerika! Skaista, gaiša no attāluma. Bet tuvumā – trūkst pamata, kas mums Latvijā ir. Tās vienkāršās svecītes, kas pa īstam pil uz tavas mājas galda.”

**EKSĀMENS LATVIEŠU VALODĀ
9. KLASEI**

2012. gada 23. maijā
DARBA VĒRTĒTĀJA LAPA

VĒRTĒŠANA

LASĪŠANA UN VALODAS SISTĒMAS IZPRATNE	Maksimālais punktu skaits – 56 punkti.
RAKSTĪŠANA Viedoklis (1. daļa 13. uzd.) – 9 punkti (skatīt „Viedokļa vērtēšanas kritēriji”). Pārspriedums (2. daļa) – 25 punkti (skatīt „Pārsprieduma vērtēšanas kritēriji”).	Maksimālais punktu skaits – 34 punkti.
RUNĀŠANA Skatīt „Runāšanas vērtēšanas kritēriji”.	Maksimālais punktu skaits – 20 punkti.

1. daļa. Lasīšana un valodas sistēmas izpratne

Uzd.	Kritēriji	Punkti
1.	Par pareizu atbildi – 1 p. (<i>ļespējami varianti.</i>)	1
2.	Par katru pareizu atbildi – 1 p. (<i>„To mēs nezinām”, „Tutepatās”.</i>)	2
3.	Par pareizu atbildi – 1 p. (<i>Sakopt Latvijas aizaugušos kaktus un stūrīšus un iedvesmot līdzīgiem darbiem citus.</i>)	1
4.	Par katru pareizu atbildi – 1 p. (<i>Kopīgais – darba mērķis, izklaides un ēverģēlības. Atšķirīgais – darbības ilgums, „Koku grupa” dodas talkās nedēļas nogalēs, bet „Mazā kavalērija” – otrdienās.</i>)	4
5.	Par katru pareizu atbildi – 1 p. (<i>21 gadu, mūzikas/mūziķi.</i>)	2
6.	Par katru pilnīgi pareizi aizpildītu kolonnu – 1 p. (<i>„Mazā kavalērija” – Renārs Kaupers, Andris Čeksters, Māra Upmane-Holšteina, Goran Gora, Jānis Strapcāns, Kārlis Kazāks, Žanete Jaunzeme-Grende, Ants Grende, Māris Saukāns. „Koku grupa” – Imants Ziedonis, Māra Zālīte, Guntis Eriņš, Jānis Baltvilks, Vitolds Kucins, Vilnis Titāns.</i>)	2
7.	Par pareizu atbildi – 1 p. (<i>ļespējami varianti.</i>)	1
8.	Par pareizu atbildi – 1 p. (<i>Latvija ir brīnumskaista zeme, tikai skaistajam jāpalīdz parādīties.</i>)	1

9.	Par katru pareizu atbildi – 1 p. (<i>Laisties lapās, zūd kokos, (kā) spļāviens sejā.</i>)	3
10.	Par pareizu atbildi – 1 p. (<i>Sēžamspilvenus.</i>)	1
11.	Par pilnīgi pareizu atbildi – 1 p. (<i>Nest tālāk I. Ziedoņa idejas, daiļradi, atbalstīt jaunos radošos un veicināt skaistā parādīšanos Latvijā.</i>)	1
12.	Par katru pareizu atbildi – 1 p. (<i>1. Ideāli, cilvēciska tuvības sajūta, humora izjūta. 2. Tas nebūs klasisks muzejs, bet gan vieta, kurp brauc un pulcējas radoši cilvēki un skolēni. 3. Amerika ir skaista un gaiša no tāluma, bet trūkst pamata un patiesuma, kas ir Latvijā.</i>)	3
13.	Skatīt „Viedokļa vērtēšanas kritēriji”.	9
14.	Par katru pareizu atbildi – 1 p. (<i>Albumu, saskaldīja, pareizi, piezvanām, divdesmit viens, pareizi, krāšņs, pareizi, ne vien, pareizi.</i>)	10
15.	Par katru pareizi izveidotu teikumu pēc uzbūves – 1 p. Par katru teikumu, kurā pareizi iesaistīts vārdu savienojums – 1 p. Par katru teikumu bez pareizrakstības kļūdām – 1 p.	3 3 3
16.	Par katru teikumu, kurā precīzi saliktas pieturzīmes – 1 p.	10
17.	Par iesnieguma teksta izvietojumu/iesnieguma noformējumu – 1 p. Par iesnieguma saturu (adresāts, adresants, dokumenta nosaukums, iesnieguma teksts (precīzi norādīts kursu nosaukums, sākuma datums un laiks), datums, paraksts) – 2 p. Ja saturā pieļauta 1 kļūda, nav kāda elementa – 1 p. Ja saturā pieļautas 2 un vairāk kļūdu, nav 2 un vairāk elementu – 0 p. Par pareizrakstību – 2 p. Pieļauta 1–2 ortogrāfijas un/vai interpunkcijas, un/vai stila kļūdas – 1 p. Pieļautas 3 un vairāk kļūdu – 0 p. (Punktu aiz <i>iesniegums</i> nevērtē.)	5

Viedokļa vērtēšanas kritēriji (9 punkti)

Kritēriji Punkti	Saturs	Stils	Ortogrāfijas kļūdas un interpunkcijas kļūdas
3	Saturs atbilst tematam. Domas izteiktas plānveidīgi un loģiski, tās ir pamatotas.	Dažādas un stilistiski iederīgas teikumu konstrukcijas. Viegli uztverams teksts. Pieļaujama 1 neprecizitāte vārdu izvēlē.	0
2	Saturs atbilst tematam. Izteiktās domas pamatotas, bet atkārtojas.	Vienveidīgi teikumi. Viena kļūda teksta uzbūvē vai divas stila kļūdas.	1–2
1	Izteikts pretrunīgs viedoklis. Domas nepamatotas vai haotiskas.	Trīs vai četras stila kļūdas.	3–4
0	Darbs neatbilst tematam. Tekstā paustā doma nav uztverama. Rokraksts nav salasāms.	Piecas un vairāk stila kļūdu.	5 un vairāk

Vērtējamās stila kļūdas:

- nepamatoti atdalīti un nepareizi novietoti palīgteikumi;
- nepilnīgi, nepabeigti teikumi;
- nepareizi lietots „ka” un „kad”;
- nepamatota personas un laiku maiņa;
- šķērsuma un/vai vienojuma saikļu nemotivēts lietojums;
- saturiski neloģisks teikums;
- neloģiska vārdu secība un kļūdas sintaktisko saistījumu izveidē;
- vārdu izvēles un vārdu formu izveides kļūdas.

Pārsprieduma vērtēšanas kritēriji (25 punkti)

Kritēriji Punkti	Saturs	Teksta uzbūve (plānojums)	Valoda (pieļaujamais kļūdu skaits)		
			stils	ortogrāfija	interpunkcija
5	Temats mērķtiecīgi atklāts. Saturs pilnībā atbilst tematam. Patstāvīgi un pamatoti spriedumi. Pamatojumam izmantoti fakti. Atklāšanas rakstītāja personīgā attieksme. Spēj ieinteresēt lasītāju.	Loģiski secīgi izkārtotas daļas. Darbam mērķtiecīga virzība, loģisks plānojums, trīsdaļīga uzbūve. Ievērots dalījums rindkopās, tās ir saturiski saistītas.	1	0	1
4	Saturs atklāts atbilstoši izteiksmes stilam un uzdevuma nosacījumiem. Patstāvīgi spriedumi, nepietiekami pamatoti. Izmantotajos faktos ir nelielas neprecizitātes. Satura atklāsmē pietrūkst mērķtiecības.	Loģiski secīgi izkārtotas daļas. Ievērots dalījums rindkopās. Vietām nav saistījuma starp tām.	2–3	1	2
3	Temata paplašinājums vai sašaurinājums. Spriedumi veidoti kā apgalvojumi, tie netiek pamatoti vai arī apgalvojumam trūkst loģikas. Fakti izmantoti, bet tie tekstā loģiski neiekļaujas.	Nesamērīgs daļu apjoms. Daļēji ievērots dalījums rindkopās. Vietām trūkst saistījuma starp tām.	4–5	2	3
2	Izteiktās domas frāžainas, nepamatotas. Ir vēstījums vai apraksts bez pārsprieduma elementiem. Domas atkārtojas. Viedoklis ir pretrunīgs. Faktu nav, vai arī tajos ir kļūdas.	Darbs nav plānveidīgs, vai nav dalījuma rindkopās.	6–7	3	4
1	Nepamatoti emocionāls stāstījums bez pārsprieduma elementiem. Temata vulgarizācija. Domas daļēji atbilst tematam.	Nav ievēroti tekstveides principi. Domas izteiktas haotiski.	8–9	4	5
0	Saturs neatbilst tematam.	Tekstā paustā doma nav uztverama. Rokraksts grūti salasāms.	10...	5...	6...

Ja darba apjoms ir mazāks par 150 vārdiem, pareizrakstības un stila kļūdas vērtē pēc šīs tabulas:

Punkti	Valoda (pieļaujamais kļūdu skaits)		
	stils	ortogrāfija	interpunkcija
3	1	0	1
2	2–3	1	2
1	4–5	2	3
0	6...	3...	4...

Vērtējamās kļūdas:

- nepamatoti atdalīti un nepareizi novietoti palīgteikumi;
- nepilnīgi, nepabeigti teikumi;
- nepareizi lietots „ka” un „kad”;
- nepamatota personas un laiku maiņa;
- šķīruma un/vai vienojuma saikļu nemotivēts lietojums;
- saturiski nelogisks teikums;
- nelogiska vārdu secība un kļūdas sintaktisko saistījumu izveidē;
- vārdu izvēles un vārdu formu izveides kļūdas.

Runāprasmes vērtēšanas kritēriji (20 punkti)

Punkti	Saturs	Runas uzbūve	Vārdu krājums un stils	Izteikšanās veids*	Saziņa
4	Formulē tematu. Runa atbilst tematam. Pamato temata izvēli, pierādot tā nozīmīgumu sev vai sabiedrībai. Saturīgs (vērtīgs, bagāts) stāstījums, izmanto personīgo pieredzi. Informāciju sniedz, atklājot un pamatojot būtisko.	Skaidra un precīzi veidota runa (ievads, iztirzājums, nobeigums). Informāciju un uzskatus izklāsta secīgi, ievēro saistījumu starp daļām. Ievēro runas ilgumu.	Plašs vārdu krājums, daudzveidīga teikumu uzbūve. Ievēro valodas kultūras normas. Lieto tēmai un situācijai atbilstošu stilu. Iespējamas dažas pārteikšanās.	Skaidra vārdu izruņa. Piemērots runas ātrums. Maina balss intonācijas, lai uzsvērtu teiktā jēgu.	Izsaka savu viedokli par dzirdēto. Prot iesākt, virzīt un pabeigt saziņu. Lai atjaunotu sarunu, izmanto daudzveidīgus jautājumus. Atbild precīzi un pamatoti. Prasmīgi izmanto acu kontaktu, žestus, grimases.
3	Runa atbilst tematam. Cenšas pamatot temata izvēli, pierādot tā nozīmīgumu sev vai sabiedrībai. Saturīgs stāstījums, izmanto personīgo pieredzi.	Trūkst viena no plāna elementiem (ievada, nobeiguma). Informāciju un uzskatus izklāsta secīgi. Ievēro runas ilgumu.	Vārdu krājums atbilstošs, lai atklātu tematu, teikumu uzbūve piemērota satura atklāšanai. Lieto tēmai un situācijai atbilstošu stilu. Iespējamas dažas valodas kļūdas.	Runā lielākoties skaidri un sadzirdami. Cenšas izmantot intonācijas un atbilstoši mērķim pielāgot runas tempu.	Cenšas izteikt viedokli par dzirdēto. Jautā, lai virzītu vai atjaunotu sarunu. Atbild precīzi, pamatoti. Prasmīgi izmanto acu kontaktu, žestus, grimases.
2	Runa atbilst tematam. Nepietiekami atklāta personīgā attieksme.	Nav ievada un nobeiguma. Mēģina informāciju un uzskatus izklāstīt secīgi. Ievēro runas ilgumu.	Vārdu krājums ierobežots. Vienkāršotas uzbūves teikumi. Lieto situācijai neatbilstošu valodas stilu. Pārsvārā ievēro valodas kultūras normas.	Vāji vai pārspīlēti izmanto balss intonācijas. Monotona runa, nepamatotas pauzes.	Ir tikai jautājumi un atbildes. Nenoturīgs kontakts ar sarunas biedru. Pārsvārā atbild, pamatojot savu viedokli. Pārtrauc sarunas biedru.
1	Temata paplašinājums vai sašaurinājums. Izklāsta faktus, idejas, bet nav pārliecināts par sacīto. Satura izklāsta izmanto vienvērtīgas frāzes.	Juceklīgi uzskaita faktus, idejas. Neievēro runas ilgumu.	Pārsvārā nelogiķiski vai nepabeigti teikumi. Maz ievēro valodas kultūras normas.	lestudēta runa. Daļēji sadzirdama un saprotama runa.	Jautājumi neatspoguļo izpratni par dzirdēto. Nepamato savu viedokli. Atbild nepilnos teikumos. Pārspīlēti vai teatrāli žesti un grimases. Kontakts ar sarunas biedru parādās tikai jautājumu daļā.
0	Runa neatbilst tematam, vai skolēns neveido stāstījumu.	Spēj pateikt dažus atsevišķus teikumus vai vārdu savienojumus.	Nespēj domas formulēt teikumos.	Neskaidra un nesadzirdama runa.	Nav kontakta ar sarunas biedru. Skolēns neveido sarunu.

* Runas defektus *nepņem vērā.*